

Cynulliad Cenedlaethol Cymru / National Assembly for Wales

Pwyllgor yr Economi, Seilwaith a Sgiliau / Economy, Infrastructure and Skills Committee

Comisiwn Seilwaith Cenedlaethol i Gymru / National Infrastructure Commission for Wales

Gan/From: Llywodraeth Cymru / Welsh Government

Cyflwyniad

1. Mae Llywodraeth Cymru yn ymrwymedig i symud tuag at strategaeth fuddsoddi tymor hwy yn seiliedig ar wybodaeth ar gyfer seilwaith. Bydd y strategaeth hon yn ymgorffori egwyddorion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol ac yn galluogi prosiectau penodol i gael eu datblygu'n fwy effeithlon gan fod pobl Cymru yn deall eu pwysigrwydd yn well ac yn eu cefnogi'n fwy, gan gynnwys yr angen i sicrhau bod buddsoddiadau'r sector cyhoeddus yn cynnig gwerth am arian.
2. I helpu i gyrraedd y nod hwn, mae Llywodraeth Cymru yn bwriadu sefydlu Comisiwn Seilwaith Cenedlaethol cynghorol, anstatudol i Gymru i ddarparu cyngor strategol annibynnol ac arbenigol.

Ymgynghoriad

3. Mae ymgynghoriad ar y gweill ar hyn o bryd sy'n gofyn am farn rhanddeiliaid am y bwriad i sefydlu Comisiwn Seilwaith Cenedlaethol i Gymru i lywio a blaenoriaethu penderfyniadau buddsoddi mewn perthynas ag anghenion seilwaith tymor canolig i'r tymor hwy. Bydd yr ymgynghoriad yn rhoi cyfle i randdeiliaid roi eu barn ar sut y caiff y comisiwn ei sefydlu a'i redeg.
4. Cychwynnodd y cyfnod ymgynghori ar 17 Hydref 2016 a daw i ben ar 9 Ionawr 2017.

Cylch Gwaith

5. Rydym yn rhagweld mai corff cynghori fyddai'r comisiwn, yn gyfrifol am ddadansoddi, cynghori a gwneud argymhellion ar anghenion seilwaith strategol tymor hwy Cymru dros gyfnod o 5-30 mlynedd drwy lunio adroddiadau rheolaidd i Lywodraeth Cymru; yn strategol nid yn unig o ran maint neu gost prosiect unigol ond hefyd o ran effaith gyfunol bosibl prosiectau.
6. Byddai'r cylch gwaith yn cwmpasu'r holl sectorau seilwaith economaidd ac amgylcheddol, gan gynnwys ynni, trafniadaeth, dŵr a charthffosiaeth, datrysiadau draenio, gwastraff, cyfathrebu digidol, rheoli llifogydd ac erydu arfordirol a byddai'n cwmpasu seilwaith datganoledig a seilwaith heb ei ddatganoli, gan adlewyrchu'r setliad datganoli a natur drawsffiniol seilwaith – er enghraifft y rhwydwaith rheilffyrdd.

7. Byddai'r cyfrifoldeb am bennu polisi, ynghyd â'r fframwaith rheoliadol a chynllunio, ac ar gyfer gwneud penderfyniadau buddsoddi lle bo hyn yn un o swyddogaethau'r llywodraeth, yn parhau i gael ei ysgwyddo gan Weinidogion Cymru ar gyfer seilwaith datganoledig, a chan Lywodraeth y DU ar gyfer seilwaith heb ei ddatganoli.
8. Er sefydlogrwydd ac atebolrwydd, ni fwriedir i'r comisiwn roi cyngor ar raglenni a gwaith y penderfynwyd arnynt eisoes, neu y penderfynir arnynt yn y dyfodol agos gan gyrff statudol a rheoliadol.
9. Y bwriad yw y byddai'r comisiwn yn dadansoddi anghenion seilwaith economaidd ac amgylcheddol ac yn rhoi cyngor arnynt mewn modd integredig, gan ymdrin â rhagddibyniaethau mewn modd traws-sectoraidd. Gallai hefyd ystyried cyflawni ar sail trawsbynciol os bydd yn eu hystyried yn rhwystyr i fodloni anghenion seilwaith, gan gynnwys llywodraethu, costau, cyllido a methodoleg rheoli rhaglenni/prosiectau.
10. Ni fyddai'r cylch gwaith yn cwmpasu seilwaith cymdeithasol megis ysgolion, ysbytai a thai. Ym marn Llywodraeth Cymru, mae trefniadau sefydledig, effeithiol eisoes ar waith ar gyfer dadansoddi anghenion strategol tymor hwy yn y sectorau hyn a ddylai barhau i fod yn gyfrifoldeb i'r awdurdodau cynllunio a gwasanaethau perthnasol. Fodd bynnag, byddai'r cylch gwaith yn ymestyn i ddarparu cyngor ar y rhyngweithio rhwng seilwaith economaidd ac amgylcheddol a seilwaith cymdeithasol.
11. Byddai gwaith y comisiwn yn helpu i lywio cynlluniau buddsoddi mewn seilwaith tymor hwy Llywodraeth Cymru, ac wrth wneud hynny, y Fframwaith Datblygu Cenedlaethol, a fydd yn rhoi gwedd strategol tymor hwy ar anghenion cynllunio.

Aelodaeth

12. Y bwriad yw i'r comisiwn gynnwys uchafswm o 10 aelod gan gynnwys y Cadeirydd. Byddai pob aelod yn cael ei benodi ar sail ei wybodaeth a'i brofiad arbenigol, nid yn rhinwedd ei swydd. Byddai angen i aelodau allu meddwl a gweithredu ar draws sectorau; bod yn greadigol a chynhwysol o ran dadansoddi anghenion y dyfodol a'r heriau polisi cyhoeddus sy'n ein hwynebu, megis datgarboneiddio.
13. Byddai penodiadau'n cael eu gwneud drwy ymarfer penodiadau cyhoeddus yn unol â'r Cod Ymarfer ar gyfer Penodiadau Gweinidogol i Gyrff Cyhoeddus, yr egwyddorion o deilyngdod, tegwch a gonestrwydd, ac egwyddorion ehangach Nolan.

Bod yn Agored ac yn Dryloyw

14. Byddai'r comisiwn yn dadansoddi, yn cynghori ac yn gwneud argymhellion mewn perthynas ag anghenion seilwaith tymor hwy Cymru drwy gyflwyno adroddiadau rheolaidd i Lywodraeth Cymru. Byddai Llywodraeth Cymru yn disgwyl i'r comisiwn gyhoeddi adroddiadau rheolaidd ar ei waith a chynnal cyfarfodydd cyhoeddus bob blwyddyn yng Ngogledd, Canolbarth, De a Gorllewin Cymru i esbonio a hyrwyddo ei rôl a'i waith.

Casgliad

15. Mae amrywiaeth o fodelau eisoes yn bodoli a syniadau gwahanol ynghylch statws a chylch gwaith corff seilwaith. Ym marn Llywodraeth Cymru, byddai sefydlu comisiwn cynghorol, anstatudol yn gam cyntaf yn y broses o atgyfnerthu penderfyniadau a chyflawni mewn perthynas â seilwaith.
16. Yn dibynnu ar yr adborth o'r ymgynghoriad hwn, rydym yn bwriadu sefydlu'r comisiwn erbyn haf 2017.
17. Mae Llywodraeth Cymru yn agored i newid statws a chylch gwaith y corff, os daw yn amlwg, drwy brofiad, bod manteision clir yn sgil gwneud hynny. Y bwriad fyddai cynnal a chyhoeddi adolygiad o statws a chylch gwaith y corff cyn etholiad nesaf y Cynulliad yn 2021.